

It is proved that the efficiency and quality of anti-crime units of the criminal police depends on many factors, among which the most important one is the level of activity that envisages improving existing algorithms and search for new ones. In this connection today require innovative approaches to address issues of combating crime, as well as simple set is quite correct techniques and methods, but in the wrong order can lead to negative results. You need to talk not only about the methods and tools of operational activities, but also to improve its organization, including operational information search.

It was established that most scholars and practitioners of developments related to the surgical procedure of primary finding of operational information units of the criminal police need to review and rethink given the current needs of the practice and the state of situation.

On the basis of the views of scholars and practitioners on the most appropriate elements of the organization of operational search primary of operational information units of the Criminal Police and studied empirical data, as required time algorithm appointed process, including: 1) analysis of situation in the territory, line or facility operational services; 2) determine the information needs of the operational unit; 3) collection, analysis and study of information about facilities that are operational interest; 4) determination and evaluation of real operational capabilities of police criminal division; 5) scientifically grounded planning initial operational search of operational information; 6) implementation of primary operational search of operational information; 7) verification received during the primary operational search of operational information; 8) analysis and evaluation of operational primary search of operational information in a particular area, the subject line or operational service, accompanied by the adoption of appropriate decisions and take necessary measures.

Key words: *algorithmic, counteraction, organization, search, criminal police.*

УДК 343.85 343.71

А. В. Хаммуді

ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПОТЕРПІЛОГО, СВІДКА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ

У статті на аналізі наукової літератури та практичного досвіду розглянуто особливості допиту потерпілого, свідка під час досудового розслідування в судовому засіданні. Визначено, хто саме зі сторін кримінального провадження може звернутися з клопотанням про проведення вказаного допиту, особливості проведення та процесуального оформлення цієї слідчої (розшукової) дії. Наведена інформація буде корисною для працівників слідчих підрозділів у плані забезпечення своєчасного одержання та збереження доказів у кримінальному провадженні.

Ключові слова: *допит, свідок, потерпілий, клопотання, докази, судове засідання, досудове розслідування, сторона кримінального провадження.*

Постановка проблеми. Кримінальний процесуальний кодекс України (далі - КПК) від 13.04.2012 запроваджує новий інститут - допиту свідка чи потерпілого слідчим суддею під час досудового провадження, якщо існують або раптово виникли обставини, що можуть унеможливити допит указаних осіб під час судового провадження. Існування цього інституту є винятком із загального правила про безпосередність дослідження доказів, відповідно до якого суд повинен дослідити докази безпосередньо; не можуть бути визнані

доказами відомості, що містяться в показаннях, речах і документах, які не були предметом безпосереднього дослідження суду, крім випадків, передбачених КПК (ст. 23 КПК) [1, с. 565-566].

Як свідчить практичний досвід, ця процесуальна дія здійснюється не часто, а лише якщо існують або раптово виникли обставини, що можуть унеможливити допит указаних осіб під час судового провадження. Проте положення ст. 225 КПК України, якою передбачена вказана слідча (розшукова) дія, містить вичерпні відомості щодо особливостей проведення допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні. Звідси у працівників слідчих підрозділів виникають труднощі в її проведенні, а не проведення вказаної слідчої (розшукової) дії призводить до втрати необхідних доказів у кримінальному провадженні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У кримінальному процесі загальні поняття такої слідчої (розшукової) дії, як допит, допит свідка та потерпілого розглядали Є.М. Блажівський, В.Г. Гончаренко, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін, В.Т. Маляренко, В.Т. Нор, Л.М. Лобойко, Т.О. Лоскутов, А.В. Портнов, В.Я. Тацій, М.Є. Шумило [2-9] та ін. Проте аналіз наукової літератури та практичний досвід свідчать про те, що питання та проблеми допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні не піддавалися науковим дискусіям та дослідженням.

Формування цілей. Мета статті: провести детальний розгляд положень ст. 225 КПК України та дослідити особливості допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні для підвищення професійного рівня працівників слідчих підрозділів та забезпечення своєчасного одержання та збереження доказів у кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 225 КПК, у виняткових випадках, пов'язаних з необхідністю отримання показань свідка чи потерпілого під час досудового розслідування, якщо через існування небезпеки для життя та здоров'я свідка чи потерпілого, їх тяжкої хвороби, наявності інших обставин, що можуть унеможливити їх допит у суді або вплинути на повноту чи достовірність показань, сторона кримінального провадження має право звернутися до слідчого судді з клопотанням провести допит такого свідка чи потерпілого в судовому засіданні, у тому числі одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб. У цьому випадку допит свідка чи потерпілого здійснюється в судовому засіданні в місці розташування суду або перебування хворого свідка, потерпілого в присутності сторін кримінального провадження з дотриманням правил проведення допиту під час судового розгляду. Для допиту тяжкохворого свідка, потерпілого під час досудового розслідування може бути проведено виїзне судове засідання [10, с. 117].

Однак положення ст. 225 КПК України викладені в такому вигляді, не розкривають зміст деяких термінів, що призводить до виникнення багатьох питань, зокрема: що законодавець розуміє під поняттям «виняткові випадки», що відноситься до «інших обставин», який порядок звернення до слідчого судді з клопотанням та чи є встановлений зразок такого клопотання, кого з учасників кримінального провадження законодавець відносить до

«сторони кримінального провадження», а звідси хто може звернутися з клопотанням про проведення вказаного допиту, хто такий «тяжкохворий свідок» чим визначається тяжкість хвороби, який порядок проведення виїзного судового засідання тощо.

Таким чином, далі необхідно розкрити вказані питання та надати обґрунтовані відповіді.

Спершу, з'ясуємо, що розуміє законодавець під поняттям «виняткові випадки» та «інші обставини». У чинному Кримінальному процесуальному кодексі немає конкретного визначення вказаних термінів, а лише надано вичерпний перелік, а саме до виняткових випадків відноситься: існування небезпеки для життя й здоров'я свідка чи потерпілого, їх тяжкої хвороби, наявності інших обставин. Тому, на нашу думку, доцільно надати більш повне розуміння виняткових випадків та інших обставин, які є підставами для проведення допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні, а саме:

1. Існування небезпеки для життя чи здоров'я свідка чи потерпілого.
2. Існування тяжкої хвороби у свідка чи потерпілого.

Ступінь тяжкості хвороби свідка чи потерпілого не визначено нормами кримінального процесуального права, а також Закон не містить переліку таких захворювань, він лише вказує, що воно повинно бути тяжким. Уважається, що тяжким визнається стан здоров'я, який перешкоджає можливості самостійно свідкові чи потерпілому з'явитися за викликом до приміщення суду чи перевезення його може спричинити ускладнення стану здоров'я. Тобто особа страждає важким захворюванням психічним або соматичним, що має тимчасово ускладнений характер або набрало хронічної форми, а також коли спрогнозувати подальший стан пацієнта неможливо.

Наявність тяжкого захворювання повинно бути засвідчена лікарем, або колегією лікарів, який (які) працює в медичній установі (термінова операція, серцевий напад, гіпертонічний криз тощо), який (які) визначає ступінь тяжкості та підтверджує це відповідною довідкою або висновком. Цей документ є підставою для звернення з клопотанням до суду про проведення виїзного засідання чи термінового (наприклад, якщо особа очікує проведення операції, перебіг якої може бути непередбачуваним).

Так, у клопотанні про проведення допиту тяжкохворого свідка, потерпіло під час досудового розслідування в судовому засіданні слід зазначити:

- короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким воно подається;
- правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;
- виклад обставин, якими обґрунтовуються доводи клопотання (визначення стану здоров'я лікарем);
- особу, яку необхідно допитати та її процесуальний статус.

До клопотання обов'язково додаються копії матеріалів, якими обґрунтовуються доводи клопотання (довідка лікаря про тяжку хворобу).

Відповідно до ч. 2 ст. 225 КПК для допиту тяжко хворого свідка, потерпілого під час досудового розслідування може бути проведено виїзне судове засідання [10, с. 117].

У цьому випадку допит свідка чи потерпілого здійснюється в місці перебування хворого свідка, потерпілого в присутності сторін кримінального провадження з дотриманням правил проведення допиту під час судового розгляду.

Для проведення допиту хворого свідка, потерпілого за його місцем перебування в медичному закладі, необхідно звернутись із запитом про надання можливості проведення такої кримінально-процесуальної дії до головного лікаря відповідної установи для підготовки спеціально відведеної палати (кімнати). Участь та присутність лікаря, який здійснює нагляд за пацієнтом та його лікування під час допиту не потрібна.

3. Існування інших обставин, зокрема:

1) найближчий переїзд особи на постійне проживання до віддалених країн, а саме під час допиту свідка чи потерпілого, або з інших джерел до слідчого, прокурора Стаття надійшла інформація про переїзд особи до іншої країни про що свідчать наявність квитків, візи, виклику інше;

2) тимчасовий приїзд особи до України, наприклад, особа приїхала до України з метою туризму та під час перебування в неї викрали гаманець, однак через декілька днів закінчується відпустка, уже придбано квитки й особа не може здати ці квитки чи не розраховує часом для перебування на території України до моменту направлення кримінального провадження до суду та оголошення судового засідання. У зв'язку з цим, слідчому, прокуророві необхідно прийняти рішення про направлення клопотання до суду для допиту цієї особи в суді, щоб не втратити докази, бо можуть виникнути обставини, що особа більше не повернеться до України;

3) тяжке поранення, травма, наприклад, особі завдано тяжке поранення або травму й вона очікує на проведення операції, результати якої можуть бути летальними та призведе до смерті свідка чи потерпілого, або втрати свідомості на деякий час. У зв'язку з цим для своєчасного отримання доказів слід провести допит під час досудового розслідування у виїзному судовому засіданні за дозволом лікарів;

4) загроза життю з боку співучасників тяжкого злочину, членів організованого злочинного угруповання, а саме відповідно до Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 23.12.1993, забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві є однією зі складових частин створення реального механізму забезпечення безпеки осіб, які сприяють правосуддю. Так, коли злочинні посягання відбуваються по мотивах помсти, вони вже не можуть зробити впливу на рішення по кримінальному провадженні, але суспільна небезпека цієї обставини не знижується, тому що тримає в страху як свідків по цій справі, так і тих, хто в майбутньому може стати ними. Характерною ознакою такої небезпеки є загроза, що виходить від когось (чогось) конкретній особі, членам її сім'ї, близьким родичам у зв'язку з можливістю позбавлення їх життя, заподіяння шкоди здоров'ю, знищення житла, майна

або інших цінностей, що їм належать зі сторони співучасників тяжкого злочину, членів організованого злочинного угруповання;

5) довгострокове відрядження. У разі отримання інформації про довгострокове відрядження свідка чи потерпілого, що підтверджується у випадку службової діяльності - листом про відрядження чи поясненнями колег, у випадку виїзду особи по сімейних справах - поясненнями близьких осіб тощо з метою запобігти ускладненню чи затягуванню процесу необхідно звернутися з клопотанням до суду про допит свідка чи потерпілого в судовому засіданні.

Таким чином, підставами є виникнення ситуації, коли існує реальна загроза втрати доказів, інформації, яку можна отримати лише з показань свідків (очевидців кримінальної події) та потерпілих.

Отже, викладене надає нам змогу дійти висновку, що розглянутий нами зміст таких термінів, як «виняткові випадки», «інші обставини», «тяжкість хвороби», а також порядок здійснення виїзного судового засідання необхідно відобразити в нормах Кримінального процесуального законодавства, а також унести доповнення до коментарів КПК України.

Принагідно зауважимо, що після встановлення наявних перелічених обставин, працівникам слідчих підрозділів необхідно знати порядок проведення такої слідчої (розшукової) дії, як допит потерпілого, свідка під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Отже, алгоритм проведення допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні такий:

1) звернення до слідчого судді з клопотанням про проведення допиту свідка чи потерпілого в судовому засіданні;

2) у випадку звернення слідчим до слідчого судді з клопотанням воно повинно бути погоджено з прокурором (п. 5 ч. 2 ст. 40 КПК);

3) реєстрація клопотання в автоматизованій системі документообігу суду;

4) проведення допиту в судовому засіданні за місцем розташування суду в разі задоволення слідчим суддею заявленого клопотання про допит свідка чи потерпілого;

5) проведення допиту в рамках виїзного засідання за місцем перебування хворої особи в разі наявності тяжкої хвороби в особи та неможливості пересування для проведення допиту створюють належні умови в приміщенні лікарняного стаціонару за місцем перебування хворого свідка чи потерпілого;

6) безпосереднє проведення допиту.

Проведення допиту свідка або потерпілого, яких допитують за правилами ст. 225 КПК України в судовому засіданні під час досудового розслідування відбувається на загальноприйнятій схемою судового розгляду.

Зазначимо, що оформлюється допит свідка, потерпілого чи одночасний допит двох чи більше вже опитаних осіб під час досудового розслідування в судовому засіданні не протоколом допиту, а журналом судового засідання, копія якого разом з магнітним носієм фіксації процедури допиту, надсилаються до органу досудового розслідування для приєднання до

матеріалів кримінального провадження. А в разі направлення клопотання зі сторони захисту - то відповідним учасникам.

Звернімо увагу на питання, пов'язані з визначенням, кого законодавець відносить до «сторони кримінального провадження», яка може звернутися з клопотанням до слідчого судді про проведення допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Відповідно до ч. 1 ст. 225 сторона кримінального провадження (п. 19 ч. 1 ст. 3 КПК) має право звернутися до слідчого судді з клопотанням провести допит свідка чи потерпілого в судовому засіданні, у тому числі одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб. У цьому випадку допит свідка чи потерпілого здійснюється в судовому засіданні в місці розташування суду або перебування хворого свідка, потерпілого в присутності сторони кримінального провадження з дотриманням правил проведення допиту під час судового розгляду [11, с. 491].

Викладене свідчить про те, що законодавець уживає поняття «сторона кримінального провадження», що не надає чіткого розуміння яка саме зі сторін кримінального провадження мається на увазі. Зазначимо, що як свідчить практичний досвід, звернутися до слідчого судді з клопотанням провести допит свідка чи потерпілого в судовому засіданні можуть учасники як зі сторони обвинувачення, так і зі сторони захисту.

Так, зі сторони обвинувачення можуть бути: слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор, потерпілий, законний представник.

А зі сторони захисту: підозрюваний, обвинувачений (підсудний), засуджений, виправданий, особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, захисники та законні представники вказаних осіб.

Таким чином, на нашу думку, буде доцільно замінити слово «сторона» на «сторони» та навести їх перелік. Отже, пропонуємо доповнити перше речення ч. 1 ст. 225 КПК таким змістом: після слів «...достовірність показань» додати «сторони кримінального провадження як зі сторони обвинувачення (слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор, потерпілий, законний представник), так і зі сторони захисту (підозрюваний, обвинувачений, засуджений, виправданий)...».

Принагідно наголосимо, що, на жаль, до цього часу нормами кримінального процесуального законодавства не закріплений зразок клопотання про допит свідка чи потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Але з урахуванням того, що положеннями ст. 225 КПК не передбачено встановленого зразка клопотання, керуючись інформацією про інші форми клопотання, вважаємо, що клопотання про допит свідка чи потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні повинно бути такого змісту:

- 1) найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер;
- 2) правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

3) процесуальний статус особи, якої заявлено клопотання, її прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання;

4) процесуальна дія, учасником якої повинна бути особа, про допит якої заявлено клопотання;

5) положення КПК України, яким встановлено обов'язок особи з'явитися за викликом, та обставини невиконання особою цього обов'язку;

6) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким воно подається;

7) виклад обставин, якими обґрунтовуються доводи клопотання;

8) прізвище, ім'я, по батькові та посада слідчого, прокурора;

9) дата та місце складення клопотання.

До клопотання додаються копії матеріалів, якими слідчий, прокурор обґрунтовує свої доводи (висновок лікаря, показання про погрози, квитки для виїзду за кордон тощо).

Також, донині залишається не врегульованим на законодавчому рівні порядок подання клопотання зі сторони захисту. Чи обов'язковим є погодження з прокурором цього клопотання та яким чином його оформлювати. У зв'язку з відсутністю встановленого зразка оформлення клопотання про допит свідка чи потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні, на нашу думку, учасники сторони захисту також мають одержати погодження прокурора. Оскільки допит свідка чи потерпілого здійснюється в судовому засіданні в присутності сторін кримінального провадження з дотриманням правил проведення допиту під час судового розгляду, що свідчить про обов'язкову участь представника сторони обвинувачення – прокурора, тому для його участі в судовому засіданні, потрібно повідомити його про це звернення та отримати погодження.

Однак ці твердження підлягають законодавчому відображенню в дефініції ст. 225 КПК України. Таким чином, пропонуємо внести доповнення в кінці першого речення ч. 1 ст. 225 КПК, а саме: після слів «...вже допитаних осіб» додати: «...погоджене з прокурором».

Висновки. З урахуванням наданих нами корективів, пропонуємо викласти перше речення ч. 1 ст. 225 КПК України в такій редакції: «У виняткових випадках, пов'язаних з необхідністю отримання показань свідка чи потерпілого під час досудового розслідування, якщо через існування небезпеки для життя й здоров'я свідка чи потерпілого, їх тяжкої хвороби, наявності інших обставин, що можуть унеможливити їх допит у суді або вплинути на повноту чи достовірність показань, сторони кримінального провадження як зі сторони обвинувачення (слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор, потерпілий, законний представник), так і зі сторони захисту (підозрюваний, обвинувачений, засуджений, виправданий), представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, має право звернутися до слідчого з клопотанням провести допит такого свідка чи потерпілого в судовому засіданні, у тому числі одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб погоджене з прокурором».

Підсумовуючи наведене, можемо констатувати, що положення чинної ст. 225 КПК України потребує змін та корективів. Наведені нами дослідження особливостей проведення допиту потерпілого, свідка під час

досудового розслідування в судовому засіданні, будуть сприяти підвищенню професійного рівня працівників слідчих підрозділів Національної поліції України та забезпечать своєчасне одержання та збереження ними доказів у кримінальному судочинстві.

Використані джерела:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1 / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 664 с.

2. Корчева Т.В. Проблеми діяльності захисника в досудовому провадженні та в суді першої інстанції: монографія / Т.В. Корчева. – Х.: Видавець ФОП Вапнярчук Н.М., 2007. – 200 с.

3. Кримінальний процес: навч.-метод. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.Б. Пойзнер, О.В. Поліщук – Одеса: ОДУВС, 2014. – 266 с.

4. Кримінальний процес: підручник / за ред. Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної. – Х: Право, 2010. – 608 с.

5. Лоскутов Т.О. Кримінальне переслідування здійснюване слідчим: монографія / Т.О. Лоскутов. – Д.: Ліра ЛТД, 2011. – 164 с.

6. Лобойко Л.М. Кримінальний процес: підручник. – К.: Істина, 2014. – 432 с.

7. Молдован А.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, Франція, Англія, США: навч. посібник. 2-е вид. – К.: ЦУЛ, 2010. – 352 с.

8. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми й таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів: науково-практ. посібник / Андреев Р.Г., Блажівський Є.М., Гошовський М.І. та ін. – К.: Алерта, 2012. – 736 с.

9. Маляренко В.Т. Перебудова кримінального процесу в Україні в контексті європейських стандартів: монографія / В.Т. Маляренко. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 512 с.

10. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. на 24 лютого 2016 року: Офіц. текст. – К.: Алерта, 2016. – 290 с.

11. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / М.Є. Блудиліна, В.І. Бояров, Т.В. Варфоломєєва та ін.; за заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К.: Юстиніан, 2012. – 1224 с.

Стаття надійшла до редколегії 22.11.2016

Хаммуди А.В. особенности допроса потерпевшего, свидетеля во время досудебного расследования в судебном заседании

В статье на анализе научной литературы и практического опыта рассмотрены особенности допроса потерпевшего, свидетеля во время досудебного расследования в судебном заседании. Определен кто именно из сторон уголовного производства имеет право обращаться с заявленным ходатайством о проведении указанного допроса, особенности проведения и процессуального оформления данного следственного (розыскного) действия. Приведенная информация будет полезной для работников следственных подразделений в плане обеспечения своевременного получения и сохранения доказательств в уголовном производстве.

Ключевые слова: *допрос, свидетель, потерпевший, ходатайство, доказательства, судебное заседание, досудебное расследование, стороны уголовного производства.*

Hamoudi A. The examination of the victim, witness during prejudicial investigation in the court hearing

The examination of the victim, witness during prejudicial investigation in the court hearing is an exclusionary investigating action. It used very rarely in practice. Because of this a most part of investigators doesn't know how to use it in practice. The provisions of the article No. 225 of the criminal procedure code of Ukraine are short and incomprehensible. Usually investigators carry out examination of the victim, witness during prejudicial investigation in the court hearing according to their own convictions. Due to this there are a lot of situations when the most important evidences were lost.

Are some situations when is threat to life and health of the victim or witness. Due to this is necessary to examine of the victim or witness during prejudicial investigation in the court hearing.

The provisions of the current century. 225 of the criminal procedure code of Ukraine needs changes and adjustments. These features of our research questioning the victim, a witness during the preliminary investigation in court, will help improve the professional level of staff investigative units of the National Police of Ukraine and provide timely and preserve their evidence in criminal proceedings.

By this time, is not regulated by legislation procedure for application of the defense. Do I have to have the consent of the prosecutor of the application and how to execute it. In the absence of established sample design petition questioning a witness or victim during a pre-trial investigation in court, in our view, members of the defense must also obtain the approval of the prosecutor.

In the article made analysis of the scientific references and practical experience examined features of the examination of the victim, witness during prejudicial investigation in the court hearing. Determined participants of the criminal proceedings who can declare the petition to the court to examine the victim and witness in such way, features of getting and documented this investigation action. Given information would necessary for officers of the investigator departments to effective in a timely manner receipt and preservation evidences within the criminal proceedings.

Key words: *examination, witness, victim, petition, evidences, court hearing, prejudicial investigation, participants of the criminal proceedings.*

УДК 351.74: 061.1ЕФ(477)

**А. О. Шелехов,
М. В. Корнієнко**

**НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ
ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ
ЕСТОНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В УКРАЇНІ**

У науковій статті досліджено напрями та шляхи використання в Україні європейського досвіду організації діяльності й навчання поліцейських в Естонській Республіці. Висвітлено, на нашу думку, передові та перспективні напрями організації поліцейської діяльності в Естонії, які можна використовувати під час реформування Національної поліції України.

Розглянуто діяльність Департаменту поліції та прикордонної охорони Естонської Республіки та Академії безпекових наук, що у своїй діяльності орієнтуються на задоволення потреб громадян, які виступають клієнтами, замовниками послуг, що надає поліція. Служіння народу поставлено в центр діяльності правоохоронних органів Естонії.

Ключові слова: *реформування, європейський досвід, діяльність поліції, підрозділи поліції, навчальний процес, партнерство.*